

א) צילמה ג: וט"ז, ב) פסקים לו: מכות י"ט: ט, סנהדרין ק"ב: א, וירקלא כ"ג, ד) וקדושין כ"ג: א, ו) וע"ע חסד דבימות ע"ב, ד"ה ואסורים לזרים ג"א, ו) דף פ"ב, אמר רש"י לקט כ"ג, ז) וקדושין כ"ג: ד: ז: ז'.

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ועולה וכו' ואספריה בעלמא הוא. ע"י מנחות טו ע"ב ב"ש"י ד"ה מהמפת: בא"ח ברוב ב"בש ובלא ב"ש, קשה ל' הא כמין כמניו גם בלא כמל מה"ט כ"ב, וז"ל וז"ל מין כשאינו מין גם מדברין כמל כ"ה דהא דתרומה קמ"ל היינו מדברין וז"ל דעמא דכונת המין כמניו כמניו טעמא וזמניו כמניו למה דקמ"ל כרעא דאליקט כמניו טעמא דהוק:

מוסף רש"י

ואסורים לזרים. בלא (תרגום י"ח). והן נכסי בהן. לקדש כפי חל האשה וליקח דמיתין עבדים וקרקעות ובהמה טמאה (ש"ס ויבמות ע"ב). אכל מעשר מעשר ממנו גזוה הוא, ואפי"ן דקולא הוא לגבי תרומה וצבורים (ש"ס חשיב ליה (יבמות ע"ב). וערלים באחד ומאה. אכל כפחות און עולין אלא כל החולין אסור לזרים (תרגום י"ח). אכל מעשר כרוב ולא צ"ע אחד ומאה (יבמות ע"ב). וטעוין רחיצת ידים. לפי ששני עושה שלש, וידים גזרי עוליהם טומאה שני, ליתקן פוסלות את התרומה אם לא טעון (תרגום י"ח). וטעוין רחיצת ידים אפילו הן פירות, דקסם ידים שניות הן מדברין ופוסלות את התרומה. אכל מעשר וחולין קמ"ל (חולין ק"ח). הנוטל ידיו לפירות מהי זה מגבי הרוח (יבמות ע"ב). והערב שבוש. אם טעמא טומאה דאורייתא וטבל, אינו אוכל בתרומה עד שיעירב שמה, ציבנות (ע"ב). ליפנין מקראי (תרגום י"ח). טבול יום מותר במעשר ואסור בתרומה (יבמות ע"ב). מה שאין כן במעשר. אין מיהא ואין חומש ואין אסור לזרים, שהרי כל עמלו נאכל לזרים, וחומש שמוקדף כפדיונו לא איירי הכא בחומש כי ה"ה גוואל, דאין בתרומה פדיון, וככ"ה הדיוט נמי לא ה"ה לקנות בו עבדים וקרקעות, דלא יתן אלא לאכילה ושמיה וסביה, ואין טעון רחיצת ידים שאין הש"ס פוסל בו לפשות שלשי ואינו טעון הערב שמה, דקמ"ל טבול ועלה אוכל בתעשר ומקראי ליפנין לה ציבנות פרק הערל (תרגום י"ח). וכל דבר שיש לו מתירין אפילו באלף לא בטיל. ואפי"ן דמדאורייתא חד כתיב בטיל דמתיב אחרי רבים להטות, אמור רבנן האלו הם לו מתירין לאחר זמן לא יאכלנו בחסור על ידי בטול (ביצה ג').

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

ואסורים לזרים. בלא יאכלו. ואכטריך למתנייה משום דבעי למתנייה מה שאין כן במעשר דאפי"ן אסור ליכא: והן נכסי בהן. לקדש בהן את האשה משא"כ במעשר. סתם משנה כרבי מאיר דלמריז מעשר ממון גזוה הוא והמקדש בו לא קידש: **ועושים רחלים ידים.** לפירות שהידים טומאות שניות גזרו בהן רבנן ושני עושה שלשי בתרומה מה שאין כן במעשר שאין טעון רחיצת ידים לפירות דלמריז מר הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגבי הרוח והכי מוקמי' לה כמגיגה צ"פ שני (דף י"ח): **והערב שמה.** לטומאה דאורייתא משא"כ במעשר דלמריז מר טבול ועלה אוכל במעשר ומקראי ליפנין לה ציבנות כפרק הערל (דף ע"ד): **ועולין צחוד ומאה.** כריכין אחד ומאה בטל ואין צטלין כרוב משא"כ במעשר כדטיל כרוב ולא צ"ע אחד ומאה. ועל כרחק במעשר שאין לו תקנתא לא כפדייה ולא להעלותו לירושלים קאמר דאי אית ליה תקנתא אמור רבנן דבר שיש לו מתירין לא בטיל והכא כגון שנטמא דלית ליה תקנתא כצכילה ואין בו איתא לדחוקיה כו': **דלגבי סרומה.** משנה זו במסכת צבורים (פ"ב מ"א) שניה הלכך חשיבותא דידה קא מני ואילו ולא קולי דידה שתהא היא עולה ומעשר אינו עולה: לא ס"ד. דלא בטיל כלל אלא ודאי בטיל כרוב קאמר: **ושנכנס לירושלים ויאל.** לקמן מפרש דלית ליה תקנתא לא כצכילה ולא כחילול: **ולא פריק.** לא פדה מעשר עד הנה שיהו מעות מעשר כדיו: **וניסי מעשר.** שזה חזי פרוטה: **ונלרף.** יציאתו אכל המעורב ויאמר המעורב חיה מחוללים על פרוטה זו ואשתכח דיש לו מתירין:

ואסורים לזרים. פרש"י דמשום מעשר קמני לה לאשמעי' דאפי"ן אסורא ליכא ומיהו במסכת חלה (פ"א מ"ט) לא מצינו לפרשו הכי דמתן התם החלה והצבורים חייבין עליהם מיתה וחומש ואסורים לזרים ולא קמני מה שאין כן במעשר וי"ל כדמפרש צירושלמי ואסורים לזרים אפילו חזי שיעור או דאורייתא או דרבנן דפליגי רבי יוחנן ור"ל כפרק בתרא דיומא (דף ע"ד). ואין לפרש דאסורה לזרים אפי"ן על ידי פדיון דכפרק הערל (יצמות דף ע"ד). אמר אין לה פדיון שיריהם:

וערלה באחד ומאה. כספרי דריש ממקדשו מנמו דתרומה עולה צחוד ומאה וערלה וכלאי הכרס צחוד ומאתים דמתוך שכלל אסורו כפל עלייתו * ואסמכתא בעלמא הוא דמדאורייתא תרומה וערלה וכלאי הכרס כטליס * כרוב ציצע וצלה כס' כשאר אסורין דכפרק הנוקין (גיטין דף נ"ד): ג"כ נפלו ומתפצלו קאמר והא הכא דמדאורייתא טבול כרוב וצ"ל כל הצער (חולין דף קטו: ושם ד"ה ומה) וצ"ל כל שעה (פסחים דף כ"ד: ושם) יליף אסור הנאה צבצר כחלצ מק"ו דערלה ולא פריך מה לערלה שכן כריכה אחד ומאתים להתבטל וכפרק הערל (יצמות ד' ע"ג): לחשיב מחפ"ו דהוי בתרומה ולא במעשר ולא חשיב אחד ומאה והתם נמי * אמר ר' יוחנן והוא שרבו חולין על התרומה: **באחד ומאה.** עולין מאסורם להיתר ולוקחים מדה אחת ונותנים לכהן כדמתן במסכת ערלה (פ"ג מ"א) תרומה ותרומת מעשר עולין כמ"א ונריך להרים הערלה וכלאי הכרס כמאמר אחד ואין נריך להרים וטעמא דנריך להרים טפי בתרומה משאר אסורים מפרש צירושלמי משום גול השבט פירוש כהן: (לעיל) ור"ן נכסי בהן. שיליה ציבורים תנן למה אמרו נכסי בהן ליתק בהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה משא"כ במעשר דמתן כפרק קמח דמ"ט (מ"ח) אין לוקחין עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ממעות מעשר שני ומיהו דצ"פ כמא' דמעשר שני (מ"ג) תנן לא נתתי ממנו למת לא לקחתי ממנו ארון ותכריכים למת משמע הא לחי דומיא דמת שרי אלמא שרי ליתק צבדים וי"ל דההיא דכפרק בתרא דמ"ט (מ"ג) איתא כו' יהודה דלמריז ממון הדיוט הוא אי נמי תרוייהו כו' יהודה וצבדים דוקא שהגוף נהנה מהם שרי אכל עבדים אסורים מיתורא דקרא לאי נמי תרוייהו כו"מ ומן התורה שרי לקנות כל מילי ומדרבנן הוא דלמריז והא דלמריז צירושלמי לא נתתי ממנו למת למאי אי ליתק ארון ותכריכין הא לחי נתתי בתמיה אלא לסיכה היא דרשה אסמכתא בעלמא היא למאי דאסירא מדרבנן ומוקי לה כסיכה אכל אמת הוא דאתא למעוטי ארון ותכריכין כדתנן בשיליה פירקין דמעשר שני והא דלמריז פרק הערל (יצמות דף ע"ד. ושם) מנין למעשר שני שנטמא שמותר לסקן ממנו שנאמר לא נתתי אחיו דבר ששואה לחיים כו' ואימא לארון ותכריכין ה"פ להא לחודיה אכל סיכה אסורה שמעברו כטומאה הוי כמו אכילה ומשני ממנו מנופו של מעשר משמע

צ א מ"י פ"ו מהל' תרומות הל' ה ופ"ד מהל' צבורים הל' טו ופ"ט מהל' מאלכות אסורות הל' יא: צ א ב מ"י פ"ד מהל' צבורים הל' יד: צ ב ג מ"י פ"ג מהל' תרומות הל' א ופ"ד מהל' צבורים הל' טו: צ ג ד מ"י פ"א מהל' תרומות הל' ו ופ"ח מהל' אבות הטומאות הל' יא: צ ד ה מ"י פ"ו מהל' תרומות הל' ב ופ"ו מהל' מעשר שני הל' יא: צ ה ו מ"י פ"ג מהל' מעשר שני (הל' א) והל' ז הל' ד ופ"ז שם הל' יא: צ ו ז מ"י פ"א מהל' י"ט הל' כ ופ"ט מהל' מאלכות אסורות הל' ט י טו"ע י"ד י"ב קב טע"י ה: צ ז ח מ"י פ"ו מהל' מעשר שני הל' טו: צ ח ט מ"י פ"ב מהל' ח ופ"ג הל' ג סג עשין קלו וטו"ע י"ד ט"י שלח פסח קהל: צ ט י מ"י פ"ו מהל' תרומות הל' ב ופ"ד מהל' מעשר שני הל' טו: צ י כ מ"י פ"א מהל' ח ופ"ג הל' ג סג עשין קלו וטו"ע י"ד ט"י שלח פסח קהל:

צירושלמי משום גול השבט פירוש כהן: (לעיל) ור"ן נכסי בהן. שיליה ציבורים תנן למה אמרו נכסי בהן ליתק בהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה משא"כ במעשר דמתן כפרק קמח דמ"ט (מ"ח) אין לוקחין עבדים וקרקעות ובהמה טמאה ממעות מעשר שני ומיהו דצ"פ כמא' דמעשר שני (מ"ג) תנן לא נתתי ממנו למת לא לקחתי ממנו ארון ותכריכים למת משמע הא לחי דומיא דמת שרי אלמא שרי ליתק צבדים וי"ל דההיא דכפרק בתרא דמ"ט (מ"ג) איתא כו' יהודה דלמריז ממון הדיוט הוא אי נמי תרוייהו כו' יהודה וצבדים דוקא שהגוף נהנה מהם שרי אכל עבדים אסורים מיתורא דקרא לאי נמי תרוייהו כו"מ ומן התורה שרי לקנות כל מילי ומדרבנן הוא דלמריז והא דלמריז צירושלמי לא נתתי ממנו למת למאי אי ליתק ארון ותכריכין הא לחי נתתי בתמיה אלא לסיכה היא דרשה אסמכתא בעלמא היא למאי דאסירא מדרבנן ומוקי לה כסיכה אכל אמת הוא דאתא למעוטי ארון ותכריכין כדתנן בשיליה פירקין דמעשר שני והא דלמריז פרק הערל (יצמות דף ע"ד. ושם) מנין למעשר שני שנטמא שמותר לסקן ממנו שנאמר לא נתתי אחיו דבר ששואה לחיים כו' ואימא לארון ותכריכין ה"פ להא לחודיה אכל סיכה אסורה שמעברו כטומאה הוי כמו אכילה ומשני ממנו מנופו של מעשר משמע

וע"ע חסד דבימות ע"ב, ד"ה נכסין:

וטעוין רחיצת ידים. אפילו למגע דאילו לאכילה אף למעשר טעון כדלמריז צ"פ השוחט (חולין דף ג'ג): כל הטעון ציאת מים מדברי סופרים אסור בתרומה ומותר במעשר דברי ר"מ וחכמים אסורין: **והיה דבר שיש לו מתירין.** וא"ת תרומה נמי יש לו מתירין צשאלה כדלמריז צ"פ הנודר (מדרים דף נ"ט). וי"ל כדלמריז התם מי הוי מזה לאתשולי עלה אי נמי שנתנה לכהן שאינו יכול לשאול עליה עוד שאינה צרשומו: **דלמא אתי לאתויי ודאי.** וא"ת כהקומץ רבה (מנחות דף לא). קאמר רבי שמעון שזרי פשם אחת נמערב לי טבול בחולין ואמר לי רבי טרפון כך וקח צבוק ועשר עליו ולא גזרינן דלמא אתי לאתויי ודאי וי"ל דהתם ליכא למגור דלמא אתי לאתויי ודאי דידע שפיר דאין מפרשינן מן החיוב על הפטור אכל הכא לא אסיק אדעתיה דלא מנטרפי דאורייתא ודרבנן: **דלמא אתי לאתויי פרושות.** וא"ת והא דמתן (מ"ט פ"ב מ"ח) הפורט סלע ממעות מ"ט אלמא מחללין מעשר על פרושות וא"ל לזמנא שיסוה מעשר לפרושות שלימות וא"ל אותו פחות משוה פרוטה אוכל בלא חלול וי"ל דמיימי אסר בהדייהו וא"ת דלמא מיימי פרושות לצד כדגור הכא וי"ל דהתם לא טעי דידע דחזי פרוטה לא תפסקה אכל הכא טעי דלא מסיק אדעתיה דאורייתא ודרבנן לא מנטרפי: **ל"הדרר ורע"י** ליה. לעיל ג"כ אין בו שוה פרוטה לא פריך הכי דאייירי כחוק מירושלים הרבה ומקרי צבכי אין לו מתירין אכל הכא דקתני משנכנס לירושלים ויאל משמע אפי"ן לא יאל אלא פסיעה אחת ואמאי ולעיליה: כרבי

דאורייתא ודרבנן לא מנטרפי. לתפוס פרוטה זו כקדושת מעשר שהמעורב מן התורה בטל כרוב דכתיב (שמות ע"ג) אחרי רבים להטות ואין אסור מעשר זה אלא מדרבנן הילכך אין מנטרף עם זה לתפוס פדיונו נמנאל שוה חזי פרוטה שהציט נאכל בלא חילול אכל דחוקיה מעות הראשונות כבר נתפסו: **וניסי.** חזי שוה פרוטה דמעשר שני של דמאי הלקוח מעם הארץ דאסורו ופדיונו דרבנן דמדאורייתא כל אדם נאמן על המעשרות: **דלמא חסי לאתויי ודאי.** ואו נמנאל שוה חזי פרוטה שאינו מעורב נאכל בלא חילול: **וניסי שפי פרוטות.** נחושת: **ויחלל עליהן מעשר שוה פרוטה ומאה.** ונחלליה להאי מעורב על הארץ חזי פרוטה יתירא דהויא ליה כדחוקיה: **מי סברא שוה פרוטה ומאה.** מעשר: **ספסא שפי פרוטות.** כקדושה דנמני הארץ לאיצטרופי כהדייהו שכבר נתפסן: **פרוטה ספסא שוה פרוטה.** מן המעשר: **חזי פרוטה הנותר במעשר: לא ספסא.** לפרוטה שניה. וא"ת המעורב זו יצטרף להשלים הדר הוה ליה דאורייתא ודרבנן. ואם צאת לומר דחוקיה נמי היכי משכחת שיש עודף על ידי מי נתפס משכחת ליה במחלל מעשר כסלע שלם או כשקל או כציכר שאפי"ן לא היה המעשר שוה אלא שלש פרוטות נתפס כל האיסר: **וניסי איסר שלם.** ויחלל עליו מעשר כפחות מדמיו: **גויה דלמא חסי לאתויי ב' פרוטות.** ומעשר כפרוטה ומאה נמנאל שוה חזי פרוטה נאכל בלא חלול הילכך טוב לו שיצטל כרוב: **ולעיליה.** עם תערובתו ויאכלנו צירושלים: **ויפריקיה.** קס"ד צ"ש בו שוה פרוטה נמי קאמר: ואפי"ן

מי הוי מזה לאתשולי עלה אי נמי שנתנה לכהן שאינו יכול לשאול עליה עוד שאינה צרשומו: **דלמא אתי לאתויי ודאי.** וא"ת כהקומץ רבה (מנחות דף לא). קאמר רבי שמעון שזרי פשם אחת נמערב לי טבול בחולין ואמר לי רבי טרפון כך וקח צבוק ועשר עליו ולא גזרינן דלמא אתי לאתויי ודאי וי"ל דהתם ליכא למגור דלמא אתי לאתויי ודאי דידע שפיר דאין מפרשינן מן החיוב על הפטור אכל הכא לא אסיק אדעתיה דלא מנטרפי דאורייתא ודרבנן: **דלמא אתי לאתויי פרושות.** וא"ת והא דמתן (מ"ט פ"ב מ"ח) הפורט סלע ממעות מ"ט אלמא מחללין מעשר על פרושות וא"ל לזמנא שיסוה מעשר לפרושות שלימות וא"ל אותו פחות משוה פרוטה אוכל בלא חלול וי"ל דמיימי אסר בהדייהו וא"ת דלמא מיימי פרושות לצד כדגור הכא וי"ל דהתם לא טעי דידע דחזי פרוטה לא תפסקה אכל הכא טעי דלא מסיק אדעתיה דאורייתא ודרבנן לא מנטרפי: **ל"הדרר ורע"י** ליה. לעיל ג"כ אין בו שוה פרוטה לא פריך הכי דאייירי כחוק כירושלים הרבה ומקרי צבכי אין לו מתירין אכל הכא דקתני משנכנס לירושלים ויאל משמע אפי"ן לא יאל אלא פסיעה אחת ואמאי ולעיליה: כרבי

צט א מ"י פ"ו מהל' מעשר שני ה"ל א ב: ב [מ"י] שם פ"ב ה"ל א: ג [מ"י] שם ה"ל ט: ק ד ה ו מ"י שם פ"ו ה"ל טו: קא ז מ"י שם פ"ה הלכה ד: קב ח ט מ"י שם ה"ל ה: קג י מ"י שם ה"ל ו ופ"ח מהל' ערמין הלכה ה:

תורה אור השלם

1 ובי יקבה מפקד ה' ירדך כי לא תוכל שאחזו כי ירחק מפקד המקום אשר יבחר יי אלהיך לשום שמו שם כי יברך יי אלהיך: דברים יד כד
2 וישא משאת מאת פניו אלהים והרב משאת בנימן ממשאת כלם קמוש ידות וישתו וישברו עמו: בראשית מג לד
3 ואם גאל יגאל איש ממעשרו חמשתיו יסף עליו: ויקרא כו לא

כרבי יהודה דאמר יקבר. כספרי טעמא משום דכתיב הכסף כסף ראשון ולא כסף שני וא"ת דכתיב פירקין (דף מה). אמרינן כסף ראשון ואפי' כסף שני וי"ל דה"מ כסף על כסף אצל לחלל צ' פעמים פירות על כסף לא וא"ת דצפרק שלישי דמעשר שני (מ"י) תנן אמרו לו לר' יהודה ומה מעשר שנטמא נפדה לקוח לא כל שכן אמר להם לא ארס אמרתם צמעשר שנפדה טהור צרחוק מקום תאמרו צלקוח שאינו נפדה כו' אס כן טעמא אחרינא אית ליה ולמה לי קרא כספרי וי"ל דאסמכתא בעלמא הוא אי נמי טרה וכתב לה קרא: **אפי"ו לא יצא נמי.** מעיקרא דשני צנטמא ה"מ למפך הכי אלא דעדיפא מיניה פרי: **לא פלוג רבנן.** מימיה דצסוף פרק חלק (פסהדרין ד' ק"ג) משני כי גזרו רבנן כי איתנהו למחיות ולא קאמר דלא פלוג רבנן דקאמר הכא ולא קשה מידי דהתם קאי אמאי דקאמר אלא דעיר הגדמת ואסקוה לירושלים והיה שם צשעת גמר דין ליתאכילי דהא קלטוהו מחיות והי"ל שלל ירושלים צשעת גמר דין כו' ומסיק לעולם צטהור ואסקיה לירושלים ונגמר הדין דעיר הגדמת ודקא קשיא לך ליתאכילי כגון דנפול מחיות אחר גמר דין וכדצבא דאמר מחייה לקוטו רבנן שלא לפדות אפילו נפול מחייה דלא פלוג רבנן דקאמר צשמעמין דכיון דלקוטו לא הו' אלא דרבנן מן המורה חל עליו גמר דין אפילו לא נפול מחייה כלל כיון שיכול לאוכלו אס ירעה ולא מיקרי נמי שלל ירושלי' כיון שיכול להוציאו ולפדותו אלא דרבנן אמור מחייה לקוטו אפילו לקרות שלל ירושלים ולאכול דהעמידו דצריהם על דין תורה אהא מסיים כי גזרו רבנן היכא דאיתנהו למחיות פירוש לא העמידו דצריהם על דין תורה למיקרי שלל ירושלים ולאכול אלא כי איתנהו למחיות ולא נפול כלל אצל נפול מחיות אחר גמר דין לא גזרו רבנן להעמיד דצריהם על דין תורה לקרות שלל ירושלים ולאכול אע"ג דצשעת גמר דין קלטוהו מחיות כיון דנפול דאיתנהו אחר גמר דין אצל אי נפול מחיות קודם גמר דין אע"ג דלא הו' שלל ירושלים מ"מ לא חל עליו גמר דין דה"ל

כגבולים וה"ל שלל שמים כיון שאינו ראוי לאכול ולא לפדות כדאמר צשמעמין דלא פלוג רבנן ויעלוהו כשיעשו מחיות א"כ דוקא מיירי צנפול מחיות קודם גמר דין ולא הו' כמו צגבולים דכיון שהיה ראוי לאכול שעה אחת הוה ליה ממון הדיוט ושלל ירושלים לא הו' כיון דנפול מחיות צשעת גמר דין אצל נפול מחיות אחר גמר דין כיון דהו' שלל ירושלים צשעת גמר דין לא פקע והשמה אפי' שפיר טפי צפשיטות כי איתנהו צשעת גמר דין גזור למיהוי שלל ירושלים כי ליתנהו צשעת גמר דין לא גזור ואס תאמר דמשמע דיגמו משום דחל עלייהו גמר דין אצל היכא דלא חל עלייהו גמר דין יאכלו אס צתנה החומה והא אמרינן צפרק קדשי קדשים (וצמים דף נט.) כשהיה מוצח שלם ונפגם ונבנה אין חוזרין ונראין וי"ל דדוקא וצמים שעושין מהם עבודות אצל מעשר או צשר וצח לאחר העבודה או שירי מנחה חוזרין ונראין:

אפילו בירושלים שנא' יבי לא תוכל שאתו ואין שאת אלא אכילה שנאמר וישא משאת מאת פניו אלא בלקוח בכסף מעשר שני לקוח בכסף מעשר נמי ליפרקיה (ד' דרתנן הלקוח בכסף מעשר שני שנאמר יפרה כרבי יהודה דאמר יקבר אי רבי יהודה מאי איריא יצא אפילו לא יצא נמי אלא לעולם בטהור ומאי יצא דנפול מחיות (והאמר רבא מחייה לאכול דאורייתא מחיות לקלוט רבנן וכי גזרו רבנן כי איתנהו למחיות כי ליתנהו למחיות לא גזרו רבנן לא פלוג רבנן בין איתנהו למחיות בין ליתנהו למחיות רב הונא בר יהודה אמר רב ששת חדא קתני צמעשר שני שאין בו שוה פרוטה שנכנס לירושלים ויצא אמאי וניהדר ונעיייליה וניכיליה דנפול מחיות ונפרקיה האמר רבא מחייה לאכול דאורייתא מחייה לקלוט רבנן וכי גזרו רבנן כי איתנהו למחיות כי ליתנהו למחיות לא גזרו רבנן לא פלוג רבנן אי הכי מאי איריא אין בו שוה פרוטה אפילו יש בו נמי דלא מיבעיא קאמר לא מיבעיא יש בו דקלטין ליה מחיות אבל אין בו אימא לא קלטין ליה מחיות קא משמע לן ת"ר צאם גאל יגאל איש ממעשרו ממעשרו ולא כל מעשרו פרט למעשר שני שאין בו שוה פרוטה איתמר רב אמי אמר אין בו רב אסי אמר רבא אין בחומשו רבי יוחנן אמר אין בו רבי שמועון בן לקיש אמר אין בחומשו מיתבי הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות בשלמא למאן דאמר ואין בחומשו היינו דקתני דיו דאע"ג דבדידיה אית ביה כיון דבחומשיה ליכא שפיר אלא למ"ד אין בו מאי דיו קשיא איבעיא להו חומשא מלגיו או חומשא מולבר אמר רבינא תא שמע ה"ה הבעלים אומרים בעשרים וכל אדם בעשרים הבעלים קודמין מפני שמוסיפין חומש אמר אחד הרי עלי בעשרים ואחד הבעלים

ואפי' בירושלים. שאין מעשר טהור נפדה שם דכתיב (דברים יד) כי ירחק ממך [וגו'] ונתת צכסף ולא כשהיה בירושלים: **צלקוח.** מעשר זה ולא הוא עלמנו היה מעשר אלא לרבי סעודה שלקח בירושלים צכסף מעשר: **יקבר.** דקא קבר לא אלים למיתפס פדיונו: **אלא לעולם צטהור.** צין מעשר צין לקוח. ודקאמר נעיייליה וניכיליה: **מאי יאל.** נמי דקאמר דנפול מחיות חומת ירושלים ושוב אין מעשר נאכל שם עד שיעמדו מחיות דבעינן לפני ה' תאכלנו (שם יב) וצפדייה נמי לא דקלטוהו מחיות מלפדותו עוד משנכנס לתוכו: **והאמר רבא.** צמסכת מכוח (דף טז): **מחייה לאכול דאורייתא מחייה לקוטו רבנן.** מחייה שנאמרה צתורה לא הוצרכה אלא לאכול צתוכה ושאמרו צשעת מחיות קולטות אותם מלפדות עוד אס יאל דרבנן היא: **וכי גזרו רבנן כו'.** לאו רבא קאמר לה אלא המקשה קאמר מדאמר רבא קליטת מחיות מדרבנן בעלמא היא והשמה דנפול מחיות ליתא להיא גיירה דכי גזרו רבנן היכא דאיתנהו וזה הוציא את המעשר לחוץ אצל כי ליתנהו לא גזרו הלכך ניפרקיה ואמאי צטלי: ומשני לא פלוג רבנן. צין יוצא מתוכו לנפול דקליטת מחיות גזרו צסתם צין איתנהו צין ליתנהו: **רב הונא צרבי יהודה אמר.** הא דאוצבת לחזקיה מרישא דקתני צבאיה מעשר אמרו שאין צו שוה פרוטה וקשיא לך ליעבד כדחזקיה לא קשיא: **חדא קתני אין צו שוה פרוטה שנכנס לירושלים ויאל.** דקליטת מחיות מעכבת מלחלו עוד על מעות הראשונות: **ונייהדר ונעיייליה וניכיליה.** בירושלים עם מערובות: **דנפול מחיות.** והיינו יאל דקתני: **אפי' יש צו שוה פרוטה.** נמי לאו צר אכילה ולא צר חילול הוא ואמאי צני צבאיה מעשר אמרו צשאין צו שוה פרוטה כו': **לא מצעיף יש צו.** דכיון דבר פדייה הוא חילול עליו קליטת מחיות דרבנן ולא מיפרוקו מו אצל אין צו אימא צבכה"ג לא לגזור רבנן קליטת מחיות לפדייה דמילתא דלא שכיח היא לחלו על מעות הראשונות וניעביד ליה כדחזקיה קמ"ל: **פרט לשאין צו שוה פרוטה.** שאינו צכלל גאולה ולימדך שאינה חופסת פרוטה: **רב אמי אמר אין**

הבעלים
צו. שוה פרוטה שנינו אצל אס יש צו שוה פרוטה צר גאולה הוא ותופס פדיונו: **ורב אסי אמר אין בחומשו.** שוה פרוטה שנינו דלאו צר גאולה הוא עד שיהא צו שוה ארבע פרוטות כדי שיהא ראוי לתוספת חומש דכתיב צהאי קרא: **דיו שאמר כו'.** כדחזקיה ולא אמרינן ימתין עד שיעלנו לירושלים או ימתין עד שיצרפנו עם אחר כיון דבחומשיה ליכא [פרוטה] לא קחשיב ודיו צכך: **אלא למ"ד אין צו מאי דיו.** מאי צבותיה דאצטרך למתני דיו ליתני אומר הוא וחומשו כו': **חומשא מלגיו.** על שוה עשרים וזו מוסף ארבע שהן חומשו של קרן: **או חומשא מלבר.** על ארבעה רבעים מוסף החמישית מן החוץ דהו לכו לעשרים וזו חמשה זוי: **הבעלים אומרים בעשרים.** גבי מקדיש ופודה הקדשו תנן לה צמסכת ערכין (דף טז): **מפני שמוסיפין חומש.** ועשרים שלהן הו' כ"ה דאילו שאר כל אדם לא יוסף חומש: **הבעלים**

א) פסחים לה. פסהדרין ק"ג. מעשר שני פ"ג [מ"י] וצחים מט, ט) פסהדרין ק"ג. מסות כ [ע"ש], א) יצמות טו. קו. תבוצות [כ"ג]. ד) ערכין טו. לקמן נה. א) ט) ערכין טו.

מוסף רש"י

אפילו בירושלים. לאחר שנכנס, ואפי' דרדינן כי ירחק ממך המקום וצחוק צידך, צרחוק מקום אהה פודה וצ' ולא צקריב מקום (פסהדרין ק"ב). כי לא תוכלי שאתו. כשלם מוכל לאוכלו כגון זה שיעמא, ונתת צכסף (פסחים טז). ואין שאת אלא אכילה. והכי קאמר קרא כי ירחק ממך, שיהא מעשר טהור מן לירושלים, או אפילו הוא בירושלים אלא שאי אהה יכול לאוכלו שנטמא, ונתת צכסף (מכות יט). וצמ"ו פסהדרין ק"ב. הלקוח בכסף מעשר שני שנאמר יפרה כרבי יהודה דאמר יקבר. משום דכתיב ירחק ממך המקום אשר יבחר יי אלהיך לשום שמו שם כי יברך יי אלהיך: דברים יד כד